

Stormtropper på Sunnmøre

I avisene leser vi om store og alvorlige ting.

En angivelig tidligere NS-mann på Sunnmøre skal angivelig ha fått et brev fra en annen NS-mann med anmodning om å være med på å danne stormtropper. Til en Alesund-avis forteller førstnevnte at slike tropper antagelig finnes over hele landet.

Farlige greier.

Vi kan så godt forestille oss hvordan angsten vil bre seg når stolte kolonner av 50-, 60-, 70- og 80-åringer kommer marsjerende, for så gamle er NS-folk av naturlige grunner nå blitt.

En annen fantasifull herre heter Kristofer Almås, ex-formann i salig Reformpartiet. I et langt innlegg tar han utgangspunkt i de angivelige stormtropper på Sunnmøre, rir sine vanlige anti-«nazistiske» kjepphester og får manet frem slike skremslar at mange redaktører ikke har turdet annet enn ta det inn.

Hva er det Almås vil ha opplyst folk om? Jo, stort sett at det nå er like før at NS-folk overtar all makt her i landet.

Og hjertelig takk for det.

En synd

man ikke kan løpe fra

Under stortingsdebatten om det såkalte landssvikoppgjøret i april 1964 uttalte Edvard Hambro:

«Jeg vil gjerne understreke at jeg ikke i mitt innlegg tok standpunkt om det var riktig eller om det var galt det som blev gjort med straffelovens anvendelse umiddelbart etter frigjøringen. Jeg sa at den gang blev det ansett for nødvendig å anvende loven med tilbakevirkende kraft, og jeg la til at forklaringen på dette var at man mente, særlig hjemme i Norge, men også de norske myndigheter i utlandet, at vi den gang ikke hadde tilstrekkelig straffebud for å kunne ramme alle dem som burde rammes på den måte de burde bli rammet på.»

(Edvard Isak Hambro, dr. jur., folkerettsekspert, generalsekretær i Nordmannsforbundet, leder av den juridiske avdeling ved FN's sekretariat i London 1945—46, justissekretær ved den mellomfolkelige domstol i Haag fra 1946.)

I Morgenbladet (13/10) skriver redaktør Chr. Christensen:

«I sommer hadde vi besøk av en amerikaner, en samtidshistoriker som er særdeles opptatt av vår norske okkupasjonshistorie. Ett kan dere aldri fri dere fra, sa han — at dere gav en landssviklov med tilbakevirkende kraft. Han vil nok få rett, amerikaneren. Situasjonsbestemte tiltak holder sjelden for historiens domstol.

(Forts. side 6)

Undersøkelse viser: Høyreiste og moralsk høyverdige kvinner i NS

Nå har kvinnelige medlemmer av Nasjonal Samling fått attest for god moral. I en ny Bergensundersøkelse om «Kvinner og Nasjonal Samling» avliver Nina Nordberg løgner om at det var umoralske kvinner som sluttet seg til bevegelsen på grunn av sine forhold til tyskerne.

I undersøkelsen blir det påvist at de aller fleste kvinner søkte NS ut fra indre, politisk overbevisning. Det heter videre at Nasjonal Samling forsøkte å idealisere kvinnens situasjon i samfunnet. Kvinner burde ikke delta i produksjonen, og den yrkesmessige likestilling skulle oppnåes ved at husmoryrket ble et samfunnets hedersyrke. Respekten for morskallet skulle høynes.

Nina Nordberg kommer i sin undersøkelse inn på utnevnelsen av Dr. Evang til helseminister, som partiet betraktet som en nasjonal ulykke. Medlemmene gikk mot enhver endring i abortloven, mot endringer på mødrehygienekontorene og var også motstander av prevensjonsveiledning.

Således viser undersøkelsen at rekrutteringen av kvinner til Nasjonal Samling var mer komplisert enn det man har trodd. Ikke bare for menn, men også for kvinner hadde innmelding i

partiet en sammenheng med en reaksjon på sosiale og økonomiske endringer i samfunnet. For kvinnene har disse endringene virket som en trusel mot familien og kvinnens rolle i den, er konklusjonen i undersøkelsen.

For tiden pågår det flere undersøkelser omkring Nasjonal Samling, og en forsker som behandler emnet Nasjonal Samling og Kristendommen besøkte nylig kontorene til Institutt for norsk okkupasjonshistorie. Gjennom instituttet fikk han kontakt med flere av okkupasjonstidens lojale prester, samtidig som en tidligere tillitskvinne i «Kristen Samling» fortalte om organisasjonens virke.

Forskeren som fikk flere bøker og hefter om emnet er fortsatt interessert i materiale, og instituttet vil med glede formidle kontakt.

Alesunderen Stein Ugelvik som er amanuensis ved Universitetet i Bergen har for øvrig vært intervjuet i dagsnytt «Ukeslutt» og av flere dagsaviser. Til «Sunnmøre Arbeideravis» uttalte han:

«Det store flertall som ble nazister i Norge under krigen angrer ikke sin fortid. De trodde på Nasjonal Samling som en politisk idé, og mange av dem gjør det fortsatt. Derfor råder det den

dag i dag stor bitterhet over landssvikoppgjøret. De som ble dømt mener at de ble urettferdig dømt. Medlemsskapet kom som en følge av at de ville gripe inn og hindre at tyskerne overtok styringen i landet. De trodde på partiet på reelt grunnlag, med Vidkun Quisling som den store leder. Her bør det skytes inn at Nasjonal Samling ikke var et «forbudt» parti før i 1942, og de fleste ble medlem høsten 1940. Først nær to år senere ble partiet fordømt fra London. Derfor blir det fra flere sterkt fremhevet at de juridisk sett har sitt på det tørre. De kan ikke på noen måte gå med på at de var landsforrædere og kriminelle. Det lengste de ville strekke seg var å vedgå at de hadde tatt et politisk initiativ som ikke var populært i krigsårene.»

Det var som kjent Stein Ugelvik som ledet den store Bergensundersøkelsen for fem år siden.

Til dr. med. Gabriel Langfeldt

*Å granske i Den Stores sjæl
Se, se dertil var du alt for liten!
Den strakte ikke til Din viten,
Ti gransket Du Dit navn ihjæl.
Nu flakser du med vingen stækket
Hvem er det, som er «varig svækket»?*

Erling Bjørnson (1950)

Hvordan kan noen med god samvittighet støtte voldsfyrsten Nkomo?

Herr redaktør!

Noe av det mest avslørende som har vært vist på TV i det siste er intervjuet med den rhodesiske terrorlederen Nkomo i sise nyhetssending i går (21/10). Med fortrukket ansikt og hat i røsten skrek han ut at til noe forhandlingsbord satte han seg aldri. Rhodesia skulle

tas med vold og makt av «Patriotisk Front», som hans morderbander så vakkert kaller seg. Hvordan kan Vestmaktene i det hele tatt ta en slik personasje politisk alvorlig og se på ham som en mulig fremtidig leder-skikkelse i Rhodesia? Hvordan kan vår norske regjering bruke våre skattemidler til å støtte

slike voldsfyrster?

En kompromissløsning baner seg vei i Rhodesia i og med den eksisterende overgangsregjering med Smith, Muzorewa og Sithole i spissen. Hvordan er det mulig å neglisjere denne vei til å unngå videre blodsutgydelse, menneskelig ulykke av annen art og materiell ødeleggelse? Hvor-

dan kan norske journalister i NRK og aviser uopphørlig håne og mistenkeliggjøre denne antagelig eneste mulighet for løsning av et meget komplisert problem? Det finnes bare én forklaring: Blant norske utenriksjournalister er sunn fornuft forlenget en avdød og ikke lenger eksisterende egenskap. Sjømann

INO

Institutt for norsk okkupasjonshistorie

Boks 914 - Sentrum, Oslo 1

Kontortid:

Mandag kl. 1000—1400

Tirsdag kl. 1000—1400

Onsdag kl. 1800—2100

Kontor:

Enerhaugsplassen 4,

Oslo 6

Tlf.: (02) 19 06 71

FOLK og LAND

All post bes adressert til:

Postboks 7157 - Homansbyen, Oslo 3.

Kontoradresse: Enerhaugsplassen 4, Oslo 6. Tlf. (02) 19 06 71. Kontortid: Mandag kl. 10—14 og Tirsdag kl. 10—14 og onsdag kl. 18—21. Redaktøren treffes bare etter forutgående avtale.

Abonnementspriser: Kr. 40,— pr. år, kr. 20,— pr. halvår. I nøytralt omslag: Tillegg kr. 5,— pr. halvår. Utenfor Skandinavia: Kr. 50,— pr. år, kr. 25,— pr. halvår.

Bruk postgirokonto 5 16 45 04
Løssalg kr. 3,—

Annonspris: Kr. 0.70 pr. spaltemm. + MVA

Utgever: A/S FOLK OG LAND
Viking Boktrykkeri, Oslo